

21. Čo hovoria apokryfné evanjeliá?

Dvadsiataprva z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

18.07.2023

Medzi apokryfnými evanjeliami, ktoré sa v Cirkvi rozšírili v druhom storočí a neskôr, nachádzame v podstate tri rôzne typy: po prvé tie, z ktorých sa na papyruse zachovali len fragmenty a ktoré sú veľmi podobné kánonickým evanjeliám; po druhé

tie, ktoré sa zachovali kompletne a zbožne rozprávajú príbeh Ježiša a Panny Márie; a napokon zvyšné, ktoré pod menom jedného z apoštolov predstavujú učenie cudzie tomu, čo Cirkev považovala za pravú apoštolskú tradíciu.

Prvý druh je zriedkavý a neprináša takmer nič nové, pravdepodobne preto, že sa o ich obsahu veľa nevie. Patria k nim fragmenty Petrovho evanjelia, ktoré rozprávajú o Pánovom umučení.

V druhej skupine apokryfov je najstaršie takzvané Jakubovo protoevanjelium, ktoré opisuje pobyt Panny Márie v chráme od jej troch rokov a voľbu svätého Jozefa, vdovca, aby sa o ňu staral, keď dosiahla dvanásť rok života. Chrámoví kňazi zhromaždili všetkých vdovcov a vybrali Jozefa, pretože z jeho palice vyletela holubica. Neskoršie apokryfy, ktoré

zaznamenávajú ten istý príbeh, ako napríklad Pseudo-Matúš, hovoria, že palica zázračne rozkvitla.

Protoevanjelium podrobne opisuje aj Ježišovo narodenie, keď Jozef a Mária išli do Betlehema. Hovorí sa v ňom, že svätý patriarcha vyhladal pôrodnú babicu, aby pri pôrode potvrdila Máriino panenstvo. V podobnom duchu hovoria aj iné apokryfy, napríklad Narodenie Márie, ktorý obširnejšie rozpráva o narodení Panny rodičom Joachimovi a Anne, keď títo už boli v pokročilom veku. O Ježišovom detstve a zázrakoch, ktoré vykonal ako dieťa, sa rozpráva v Tomášovom evanjeliu detstva. Smrť svätého Jozefa je hlavnou témou Príbehu o tesárovi Jozefovi.

V neskorších arabských apokryfoch o detstve sa pozornosť sústreďuje na Troch kráľov, ktorým etiópsky apokryf dal aj mená a získal si veľkú

popularitu. Veľmi obľúbenou témou v iných apokryfoch, napríklad v Knihe o smrti Panny Márie alebo v apokryfe Pseudo-Melitón, bola smrť a nanebovzatie Panny Márie, podľa ktorých skonala obklopená apoštolmi a Pán niesol jej telo na nebeskom voze. Všetky tieto zbožné legendy boli v stredoveku veľmi rozšírené a boli veľkou inšpiráciou pre mnohých umelcov.

Ďalším druhom apokryfov sú apokryfy obsahujúce bludné učenie. Svätí otcovia ich spomínajú, aby poukázali na ich chybovosť, a často uvádzajú mená heretikov, od ktorých pochádzajú, napríklad Markión, Basilides, Valentín, alebo mená adresátov, pre ktorých boli určené, napríklad Židia alebo Egypťania. Inokedy tí istí otcovia obviňujú bludárov, že svojim náukám dali meno niektorého z apoštolov, najmä Jakuba alebo Tomáša. Informácie svätých otcov potvrdil objav asi

štyridsiaticich gnostických spisov v egyptskom meste Nag Hammádí v roku 1945. Zvyčajne ide o údajné, tajné Ježišove zjavenia, ktoré nemajú žiadne opodstatnenie. Zobrazujú Boha Stvoriteľa ako nižšieho a skazeného boha (Demiurg) a človek získava spásu na základe poznania svojho božského pôvodu.

Gonzalo Aranda

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/21-co-hovoria-apokryfne-
evanjelia/](https://opusdei.org/sk-sk/article/21-co-hovoria-apokryfne-evanjelia/) (20.05.2025)